KOMISSION ASETUS (EU) N:o 1077/2012,

annettu 16 päivänä marraskuuta 2012,

yhteisestä turvallisuusmenetelmästä kansallisten turvallisuusviranomaisten turvallisuustodistuksen tai turvallisuusluvan myöntämisen jälkeen harjoittamaa valvontaa varten

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön rautateiden turvallisuudesta sekä rautatieyritysten toimiluvista annetun neuvoston direktiivin 95/18/EY ja rautateiden infrastruktuurikapasiteetin käyttöoikeuden myöntämisestä ja rautateiden infrastruktuurin käyttömaksujen perimisestä sekä turvallisuustodistusten antamisesta annetun direktiivin 2001/14/EY muuttamisesta 29 päivänä huhtikuuta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/49/EY ([1]) ja erityisesti sen 6 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Yksi direktiivin 2004/49/EY tavoitteista on parantaa pääsymahdollisuuksia rautatiepalvelujen markkinoille määrittelemällä rautateiden turvallisuuden hallinnointia, sääntelyä ja valvontaa koskevat yhteiset periaatteet. Direktiivissä 2004/49/EY säädetään myös kaikkien rautatieyritysten tasapuolisesta kohtelusta soveltamalla turvallisuustodistusten antamiseen samoja vaatimuksia kaikkialla Euroopan unionissa.

(2) Komissio antoi 5 päivänä lokakuuta 2009 direktiivin 2004/49/EY mukaisesti Euroopan rautatievirastolle, jäljempänä 'virasto', tehtäväksi laatia luonnoksen yhteiseksi turvallisuusmenetelmäksi kansallisten turvallisuusviranomaisten rautatieyrityksille ja infrastruktuurin haltijoille annetun turvallisuustodistuksen tai turvallisuusluvan myöntämisen jälkeen harjoittamaa valvontaa varten. Virasto toimitti komissiolle yhteistä turvallisuusmenetelmää koskevan suosituksensa, jonka tukena oli komission toimeksiannon mukaisesti vaikutusten arviointia koskeva raportti. Tämä asetus perustuu viraston suositukseen.

(3) Yhteisestä turvallisuusmenetelmästä rautateiden turvallisuustodistusten saamista koskevien vaatimusten noudattamisen arvioimiseksi 9 päivänä joulukuuta 2010 annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1158/2010 ([2]) säädetään menetelmästä, jolla arvioidaan, täyttyvätkö direktiivin 2004/49/EY 10 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisten turvallisuustodistusten saamiselle asetetut vaatimukset. Mainitussa asetuksessa määritellään arviointiperusteet, joita kansallisten turvallisuusviranomaisten on käytettävä arvioinnissaan, kuvataan menettelyt ja vahvistetaan periaatteet, joita kansallisten turvallisuusviranomaisten on noudatettava kyseisessä asetuksessa tarkoitetun valvonnan yhteydessä turvallisuustodistuksen antamisen jälkeen.

(4) Yhteisestä turvallisuusmenetelmästä rautateiden turvallisuusluvan saamista koskevien vaatimusten noudattamisen arvioimiseksi 10 päivänä joulukuuta 2010 annettu komission asetus (EU) N:o 1169/2010 ([3]) kattaa kaikki yhdenmukaiset vaatimukset ja arviointimenetelmät, joita noudattaen kansalliset turvallisuusviranomaiset voivat antaa infrastruktuurin haltijalle direktiivin 2004/49/EY 11 artiklan mukaisen turvallisuusjohtamisjärjestelmän yleistä riittävyyttä koskevan turvallisuusluvan ja mahdollisen verkkokohtaisen luvan. Mainitussa asetuksessa määritellään myös kansallisten turvallisuusviranomaisten arvioinnin tekemisessä käyttämät arviointiperusteet, kuvataan noudatettavat menettelyt ja vahvistetaan periaatteet, joita kansallisten turvallisuusviranomaisten on noudatettava kyseisessä asetuksessa tarkoitetun valvonnan yhteydessä turvallisuusluvan antamisen jälkeen.

(5) Kun turvallisuustodistus tai turvallisuuslupa on annettu, kansallisen turvallisuusviranomaisen on otettava käyttöön järjestelyt sen tarkastamiseksi, saavutetaanko turvallisuustodistus- tai turvallisuuslupahakemuksessa mainitut toimintatulokset käytön aikana ja noudatetaanko kaikkia tarvittavia vaatimuksia jatkuvasti, kuten direktiivin 2004/49/EY 16 artiklan 2 kohdan e alakohdassa ja 17 artiklan 2 kohdassa edellytetään.

(6) Jotta kansallinen turvallisuusviranomainen voisi toteuttaa direktiivin 2004/49/EY 16 artiklan 2 kohdan f alakohdassa säädetyt tehtävänsä, sen on myös valvontatoimintansa perusteella arvioitava turvallisuuden sääntelykehyksen tehokkuutta. Valvonnalla tarkoitetaan kansallisen turvallisuusviranomaisen käyttöön ottamia järjestelyjä turvallisuustason valvontaa varten turvallisuustodistuksen tai turvallisuusluvan antamisen jälkeen.

(7) Kansallisten turvallisuusviranomaisten on noudatettava valvonnassa asetuksissa (EU) N:o 1158/2010 ja (EU) N:o 1169/2010 vahvistettuja kansallisten turvallisuusviranomaisten valvontatoimia koskevia suhteellisuuden, yhdenmukaisen lähestymistavan, tavoitteellisuuden, läpinäkyvyyden, vastuullisuuden ja yhteistyön perusperiaatteita. Näitä periaatteita ei voida kuitenkaan soveltaa käytännössä kansallisten turvallisuusviranomaisten päivittäisessä toiminnassa ilman kehystä ja prosessia. Tällä asetuksella kansallisille viranomaisille annettaisiin tarvittava kehys ja prosessi, ja samalla lisättäisiin niiden keskinäistä luottamusta toistensa lähestymistapoihin ja tehostettaisiin päätöksentekoa valvonnan aikana.

([1]) EUVL L 164, 30.4.2004, s. 44.
([2]) EUVL L 326, 10.12.2010, s. 11.
([3]) EUVL L 327, 11.12.2010, s. 13.

(8) Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat direktiivin 2004/49/EY 27 artiklan 1 kohdan mukaisesti perustetun komitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

1. Tässä asetuksessa vahvistetaan yhteinen turvallisuusmenetelmä turvallisuuden valvontaa varten rautatieyrityksille myönnetyn turvallisuustodistuksen ja infrastruktuurin haltijoille myönnetyn turvallisuusluvan antamisen jälkeen asetuksen (EU) N:o 1158/2010 liitteen IV ja asetuksen (EU) N:o 1169/2010 liitteen III mukaisesti.

2. Kansallisten turvallisuusviranomaisten on sovellettava yhteistä turvallisuusmenetelmää valvoessaan, kuinka rautatieyritykset ja infrastruktuurin haltijat noudattavat niille asetettua lakisääteistä velvoitetta käyttää turvallisuusjohtamisjärjestelmää kaikkien niiden toimintaan, mukaan luettuina ylläpito ja materiaalin toimitus sekä alihankkijoiden käyttö, liittyvien riskien hallinnan varmistamiseksi, sekä tarkastaessaan, kuinka rautatieyritysten, turvallisuustodistuksen tai turvallisuusluvan saaneiden infrastruktuurin haltijoiden sekä kunnossapidosta vastaavien yksiköiden soveltamasta seurantaa koskevasta yhteisestä turvallisuusmenetelmästä 16 päivänä marraskuuta 2012 annettua komission asetusta (EU) N:o 1078/2012 ([1]) sovelletaan.

3. Kansallisten turvallisuusviranomaisten on käytettävä tätä asetusta huolehtiessaan direktiivin 2004/49/EY 16 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisista valvontatoimistaan ja raportoidessaan jäsenvaltioille turvallisuuden sääntelykehyksen tehokkuudesta.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa 'valvonnalla' tarkoitetaan asetuksen (EU) N:o 1158/2010 2 artiklassa ja asetuksen (EU) N:o 1169/2010 2 artiklassa tarkoitettua valvontaa.

3 artikla

Valvontastrategia ja -suunnitelma(t)

1. Kansallisen turvallisuusviranomaisen on laadittava ja pantava toimeen valvontastrategia ja suunnitelma tai suunnitelmat, joista käy ilmi, miten se aikoo kohdentaa toimintansa ja vahvistaa ensisijaiset valvontatavoitteensa tämän asetuksen liitteen mukaisesti.

2. Kansallisen turvallisuusviranomaisen on kerättävä ja analysoitava eri lähteistä saatuja tietoja. Sen on käytettävä keräämiään tietoja ja valvontatuloksia 1 artiklassa säädettyihin tarkoituksiin.

3. Kansallisen turvallisuusviranomaisen on säännöllisesti tarkistettava strategiaa ja suunnitelmaa tai suunnitelmia saadun kokemuksen, kerättyjen tietojen ja valvontatulosten perusteella.

4 artikla

Valvonnan toteuttamismenetelmät

1. Kansallisen turvallisuusviranomaisen on vahvistettava menetelmät valvontatoimien toteuttamiseksi. Nämä menetelmät käsittävät yleensä organisaation eri tasoilla toimivien henkilöiden haastatteluja, turvallisuusjohtamisjärjestelmään liittyvien asiakirjojen ja tietojen tarkastelua sekä tarkastusten tai niihin liittyvien toimien yhteydessä havaittujen järjestelmän turvallisuustulosten tarkastelua.

2. Kansallisen turvallisuusviranomaisen on varmistettava, että sen valvontatoimien yhteydessä tarkastetaan

a) turvallisuusjohtamisjärjestelmän tehokkuus;

b) turvallisuusjohtamisjärjestelmän yksityiskohtien tai osatekijöiden tehokkuus, operatiiviset toimet mukaan luettuina.

5 artikla

Arvioinnin ja valvonnan välinen yhteys

1. Kansallisen turvallisuusviranomaisen on käytettävä rautatieyrityksen tai infrastruktuurin haltijan turvallisuusjohtamisjärjestelmän arvioinnin aikana kerättyjä tietoja järjestelmän jatkuvan soveltamisen valvomiseen turvallisuustodistuksen tai turvallisuusluvan antamisen jälkeen.

2. Kansallisen turvallisuusviranomaisen on myös käytettävä valvontatoimintansa aikana keräämiään tietoja rautatieyrityksen tai infrastruktuurin haltijan turvallisuusjohtamisjärjestelmän uudelleenarviointiin ennen turvallisuustodistuksen tai turvallisuusluvan uusimista.

6 artikla

Valvontatoimiin osallistuvien henkilöiden pätevyys

Kansallisella turvallisuusviranomaisella on oltava käytössään järjestelmä sen varmistamiseksi, että valvontatoimia toteuttavat pätevät henkilöt.

7 artikla

Päätöksenteon perusteet

1. Kansallisen turvallisuusviranomaisen on laadittava ja julkaistava perusteet, joiden mukaisesti se tekee turvallisuuden sääntelykehyksen valvontaa, tehostamista ja tarvittaessa noudattamisen valvontaa koskevat päätökset. Näissä perusteissa on otettava huomioon myös rautatieyrityksen tai infrastruktuurin haltijan turvallisuusjohtamisjärjestelmän jatkuvaa soveltamista ja turvallisuuden sääntelykehyksen noudattamista koskeviin laiminlyönteihin liittyvät näkökohdat.

([1]) Katso tämän virallisen lehden sivu 8

2. Kansallisen turvallisuusviranomaisen on laadittava ja julkaistava menettely, jotta rautatieyritykset ja infrastruktuurin haltijat voivat valittaa valvonnan yhteydessä tehdyistä päätöksistä, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta tuomioistuinten tällaisten päätösten osalta harjoittamaa valvontaa.

8 artikla

Koordinointi ja yhteistyö

1. Useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa toimivan rautatieyrityksen valvontaan osallistuvien kansallisten turvallisuusviranomaisten on koordinoitava valvontaa koskevat toimintatapansa sen varmistamiseksi, että rautatieyrityksen turvallisuusjohtamisjärjestelmä on tehokas ja kattaa kaikki aiheelliset toimet. Koordinoinnin puitteissa on sovittava tiedoista, joita kansallisten turvallisuusviranomaisten on jaettava keskenään asianomaisen rautatieyrityksen valvontaa koskevan yhteisen toimintatavan varmistamiseksi. Lisäksi siihen on sisällyttävä asianomaisten kansallisten turvallisuusviranomaisten valvontastrategiaa ja -suunnitelmaa tai -suunnitelmia koskeva tietojenvaihto, tärkeimmät tulokset mukaan luettuina, jotta voidaan varmistaa yhteinen suhtautumistapa laiminlyönteihin.

2. Kansallisten turvallisuusviranomaisten on kehitettävä yhteistyömenettelyjä kansallisten tutkintaelinten, kunnossapidosta vastaavien yksiköiden sertifiointielinten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa jakaakseen tietoja ja koordinoidakseen vastauksensa turvallisuuteen liittyvän sääntelykehyksen noudattamatta jättämiseen.

9 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 7 päivästä kesäkuuta 2013.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 16 päivänä marraskuuta 2012.

Komission puolesta

Puheenjohtaja

José Manuel BARROSO

LIITE

Valvontatoimet

1. Valvontastrategian ja -suunnitelman tai -suunnitelmien laatiminen

Kansallisen turvallisuusviranomaisen on

a) määriteltävä osa-alueet, joilla tarvitaan kohdennettuja valvontatoimia;

b) kehitettävä valvontasuunnitelma tai -suunnitelmia, joista ilmenee, miten se aikoo toteuttaa valvontastrategian turvallisuustodistuksen/turvallisuusluvan voimassaoloaikana;

c) toimitettava alustava arvio tarvittavista resursseista suunnitelman tai suunnitelmien toteuttamiseksi määritellyillä kohdealoilla;

d) jaettava resurssit suunnitelman tai suunnitelmien toteuttamiseksi;

e) hyödynnettävä strategiassa ja suunnitelmassa tai suunnitelmissa eri lähteistä peräisin olevia tietoja. Lähteitä voivat olla esimerkiksi turvallisuusjohtamisjärjestelmien arvioinnin aikana kerätyt tiedot, aikaisemmista valvontatoimista saadut tulokset, osajärjestelmien tai kalustoyksiköiden käyttöönottoluvan myöntämisestä saadut tiedot, kansallisten tutkintaelinten onnettomuustutkintaselostukset ja turvallisuussuositukset, muut onnettomuuksia tai vaaratilanteita koskevat raportit ja tiedot, rautatieyrityksen tai infrastruktuurin haltijan kansalliselle turvallisuusviranomaiselle toimittamat turvallisuuskertomukset, kunnossapidosta vastaavien toimijoiden turvallisuuskertomukset, yleisöltä saadut valitukset ja muut asianmukaiset lähteet.

2. Valvontastrategian ja -suunnitelman tai -suunnitelmien toimittaminen

Kansallisen turvallisuusviranomaisen on

a) toimitettava asianomaisille rautatieyrityksille tai infrastruktuurin haltijoille sekä tarvittaessa laajemmin muille sidosryhmille valvontastrategian yleistavoitteet ja yleisluonteinen selvitys suunnitelmasta tai suunnitelmista;

b) toimitettava asianomaisille rautatieyrityksille tai infrastruktuurin haltijoille yleisluonteinen selvitys valvontasuunnitelman tai -suunnitelmien toteuttamistavasta.

3. Valvontastrategian ja -suunnitelman tai -suunnitelmien täytäntöönpano

Kansallisen turvallisuusviranomaisen on

a) pantava täytäntöön suunnitelma tai suunnitelmat;

b) toteutettava laiminlyöntien osalta oikeasuhteiset toimenpiteet, mukaan luettuina tarvittaessa kiireelliset turvallisuusvaroitukset;

c) arvioitava, onko rautatieyritys tai infrastruktuurin haltija laatinut ja toteuttanut riittävässä määrin toimintasuunnitelman tai -suunnitelmat kansallisen turvallisuusviranomaisen toteamien laiminlyöntien korjaamiseksi asetetussa määräajassa.

4. Valvontasuunnitelman tai -suunnitelmien tulokset

Kansallisen turvallisuusviranomaisen on

a) jaettava asianomaisen rautatieyrityksen tai infrastruktuurin haltijan kanssa niiden turvallisuusjohtamisjärjestelmän tehokkuutta koskevat tulokset turvallisuuden suorituskyvystä, mukaan luettuina tiedot osa-alueista, joilla rautatieyritys tai infrastruktuurin haltija ei ole noudattanut velvoitteitaan;

b) muodostettava kokonaiskuva kyseisessä jäsenvaltiossa toimivien rautatieyritysten tai infrastruktuurin haltijoiden turvallisuustasosta;

c) julkaistava ja annettava asianomaisten sidosryhmien tiedoksi näkemyksensä jäsenvaltion yleisestä turvallisuustasosta;

d) julkaistava ja annettava asianomaisten sidosryhmien tiedoksi näkemyksensä turvallisuuteen liittyvän sääntelykehyksen tehokkuudesta.

5. Valvontatoimien uudelleentarkastelu

Kansallisen turvallisuusviranomaisen on valvonnan aikana saadun kokemuksen perusteella säännöllisesti

a) tarkasteltava uudelleen suunnitelmaa tai suunnitelmia alkuperäisen valvonnan kohteena olevan toiminnan, eri lähteistä peräisin olevien tietojen käytön, valvontatulosten ja resurssien jaon asianmukaisuuden toteamiseksi ja muutettava tarvittaessa ensisijaisia tavoitteita;

b) tehtävä tarvittavat muutokset, jos suunnitelmaa tai suunnitelmia on tarkistettava, ja tarkasteltava muutosten vaikutuksia valvontastrategiaan;

c) esitettävä tarvittaessa näkemyksensä ja ehdotuksensa asianomaiselle jäsenvaltiolle turvallisuuteen liittyvän sääntelykehyksen puutteiden korjaamiseksi.